

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 54045643-610-3829
Konu :Yazılı Soru Önergesi

03.11.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 27.08.2014 tarihli ve 43452547-120.07-(7/50015)-192715 sayılı yazı
b) 03.09.2014 tarihli ve 31853594-610-2-8446-3681 sayılı yazı

İlgi (a)'da kayıtlı yazınız ile Başbakanlığa gönderilen ve İlgi (b)'de kayıtlı yazı ile Başbakanlıktan Bakanlığımıza gönderilen yazı ekinde yer alan Afyonkarahisar Milletvekili Kemalettin YILMAZ'a ait 7/50015 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin cevabi görüş ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER :
1-Cevabi görüş 7/50015 (3 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Kemalettin YILMAZ
Afyonkarahisar Milletvekili

Esas No

:7/50015

Dünyanın en büyük 4 şeker pancarı üreticisi olan ve sahip olduğu üretim kapasitesi ile dünyaya şeker ihraç edebilecek konumda olan ülkemizde, daha ucuz olduğu için genetiği ile oynanmış mısırdan elde edilen nişasta bazlı şeker (NBŞ) üretiminin ve kullanımının sürekli arttırılması, halk sağlığının büyük lobilerin kâr amaçlarına feda edildiğinin açık kanıtıdır.

Kansere, kalp hastalıklarına, karaciğer yetmezliğine davetiye çıkaran, tokluk hissi vermediği için obeziteye yol açan NBŞ'nin AB ülkelerinde yasaklanmasına rağmen Türkiye'deki üretim ve kullanımının mahkeme kararlarına rağmen Bakanlar Kurulu kararlarıyla sürekli arttırılması kamuoyunun tepkisine neden olmaktadır.

Konuyla ilgili olarak;

SORU 1) Türkiye'de NBŞ üretim kotası 2003-2014 yılları arasında yıllar itibariyle nedir? Aynı dönem için NBŞ üretim kotası ABD ve AB ülkelerinde ne kadardır?

SORU 2) Birçok kronik hastalığa ve obeziteye davetiye çıkaran NBŞ'nin üretiminin mahkeme kararlarına rağmen arttırılmasının nedeni nedir?

SORU 3) Türkiye'de gıda maddelerinde NBŞ kullanımına ilişkin uygulanan bir kota var mıdır? Bu kota neye göre ve nasıl belirlenmektedir?

SORU 4) Ülkemizde gazlı içeceklerde kullanılan NBŞ oranı nedir? Bu oran AB ülkelerinde ve ABD'de ne kadardır?

SORU 5) Çocukların tükettiği gıdalarda kullanılan NBŞ oranı nedir? Bu oran AB ülkelerinde ve ABD'de ne kadardır?

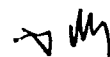
SORU 6) Halk sağlığı üzerindeki zararları bilinen NBŞ üretiminin Bakanlar Kurulu kararlarıyla sürekli arttırılmasında, NBŞ üretiminde tekel konumunda olan ve AKP'ye yakınlığı ile bilinen Ülker grubunun etkili olduğu şeklindeki iddialar doğru mudur?

SORU 7) Ülkemizde her üç kişiden birinin obez olduğu ve Sağlık Bakanlığının "Obeziteyle Mücadele Eylem Planı" hazırladığı göz önünde bulundurulduğunda, obeziteye yol açan NBŞ üretiminin Bakanlar Kurulu kararıyla sürekli arttırılması çelişki oluşturmuyor mu?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7) Şeker üretimi ile ilgili düzenlemeler 19/04/2001 tarih ve 24378 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında Şeker Kurumu tarafından yürütülmektedir.

Konu ile ilgili olarak Şeker Kurumu'ndan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır:

Ülkemizde nişasta bazlı şeker üretimi 1990'lı yıllarda başlamış ve dünyaya paralel olarak bu şekerlerin pazar payı hızla artmaya başlamıştır. Nişasta bazlı şekerler, 4634 sayılı Şeker Kanunu öncesinde yürürlükte olan ve 1956 yılında yürürlüğe konan 6747 sayılı Şeker Kanunu kapsamında

yer almadığından, herhangi bir düzenlemeye tabi olmadan üretimi serbestçe yapılabilmekteydi. 2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu bu şeker türlerini Kanun kapsamına almış ve böylece pancar ve pancar şekeri üretimi koruma altına alınmıştır. Şeker Kanunu yürürlüğe girdikten sonra ilk kota uygulaması 2002/2003 pazarlama yılında yapılmıştır. Kota uygulaması öncesi 2001/2002 döneminde yurt içine arz edilen NBŞ miktarı 461 Bin ton iken, tamamlanan son pazarlama yılında kota miktarı 305 Bin tondur. Bu miktar kota uygulaması öncesine göre % 34 daha düşüktür. Dolayısıyla NBŞ üretim ve kullanımının artması söz konusu değildir.

4634 sayılı Şeker Kanununa göre ülkemiz ihtiyacına yetecek kristal şeker miktarına göre ülke toplam kotası belirlenmekte ve bu toplam kotanın %10'una kadar olan kısmı NBŞ kotası olarak Şeker Kurulu tarafından tahsis edilmektedir. Bakanlar Kurulu, Şeker Kurumunun görüşünü alarak bu oranı %50'sine kadar artırabilmekte veya eksiltebilmektedir.

Avrupa Birliği'nde NBŞ'nin üretim ve tüketiminde sağlık nedeniyle herhangi bir yasaklama söz konusu değildir. Pancardan üretilen şeker ile NBŞ'nin bir türü olan izoglukoz sağlık nedeniyle değil arz planlaması kapsamında kotalı üretilirken, glukoz, kristal fruktoz gibi NBŞ'nin diğer türleri kota uygulamasına tabi olmaksızın serbestçe üretilip pazarlanmaktadır. Kota kapsamındaki izoglukoza ise ticari bazda değil, içerdiği kuru madde bazında kota uygulanmaktadır. AB'de kotalar 30 Eylül 2017'de kalmış olacak ve tüm şeker türleri serbestçe üretilip satılacaktır.

Ülkemizde NBŞ kotası ise glukoz ve izoglukoz dâhil tüm NBŞ türlerini kapsamakta ve söz konusu kota miktarı ticari bazda yani fiilen piyasaya arz edildiği formda tahsis edilmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD) ise, NBŞ için ne sağlık ne de arz planlaması anlamında bir kısıtlama olmayıp, serbestçe üretilip pazarlanmaktadır.

Konu ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığı'ndan alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır:

Son zamanlarda bazı medya kuruluşlarında, mısır şurubundan elde edilen ve fruktoz olarak adlandırılan nişasta kaynaklı şekerin pankreas kanserine yol açtığı, insan vücudunda yağ şeklinde birikerek şişmanlamaya sebep olduğu ve şeker hastalığının ortaya çıkmasında rol oynadığı yönünde çeşitli iddialar yer almıştır. İddiaları dile getiren kişiler, fruktozun çikolata, gofret, şekerlemeler, gazlı içecekler ve benzeri gıda maddelerinin içine konmasının yasaklanması ve üretim kotasının düşürülmesi yönünde taleplerde bulunmuşlardır.

Konunun kamuoyu önünde tartışılarak vatandaşlarımızın tereddüt ve endişe içine düşmesine neden olması nedeniyle Sağlık Bakanlığı, iddiada bulunan kişileri ve konunun uzmanlarından oluşan bilim adamlarını bir araya getirerek ileri sürülen iddiaların bizzat sahipleri tarafından dile getirilmesini sağlamış, akabinde bilimsel danışma kurulunu toplayarak konu hakkında gerekli incelemenin yapılarak neticenin kamuoyuna duyurulmasını talep etmiştir.

Bilimsel danışma kurulu, iddia sahiplerinin ileri sürdükleri delilleri, nişasta kaynaklı şekerin insan vücuduna olan etkileri hakkında dünyada yapılmış olan bilimsel araştırmaları ve diğer ülkelerin bu konu hakkındaki uygulamalarını ayrıntılı olarak inceleyerek oluşturmuş olduğu görüşünü kamuoyu ile paylaşmıştır.

Bilimsel kurulun konuyla ilgili olarak yapmış olduğu inceleme ve çalışmaların neticesinde oluşturmuş olduğu görüş ve tavsiyeleri şunlardır:

- Yüksek fruktozlu mısır şurubu ya da nişasta bazlı şeker olarak gündeme getirilen fruktoz, gıdalarda hiçbir zaman tek başına bulunmayıp, halk arasında şeker adıyla bilinen glukozla

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

beraber yer almaktadır. Bahsedilen şeker cinsleri vatandaşlarımızın günlük olarak kullandığı çay şekerinin içinde de beraber bulunmaktadır.

- Gıda maddelerinde beraberce bulunmalarından dolayı glukoz ve fruktozdan ibaret şeker ile, nişasta bazlı şeker arasında insülin salgılanması ve tokluk duygusu veren hormonlar üzerindeki etkileri yönünden bir farklılık bulunmamaktadır.
- Yapılmış olan çeşitli araştırmalar neticesinde, fruktozun pankreas kanserine neden olduğunu kanıtlayacak ve kanserle ilişkilendirecek bir bilimsel kanıt bulunmamaktadır. Bu nedenle fruktozun pankreas kanseri yaptığı yönündeki iddialar uluslararası bilim camiasında kabul görmemiştir. Pankreas kanserine neden olan en önemli faktörlerin sigara, alkol ve obezite olduğu yapılan araştırmalarla kanıtlanmış olup bilim adamlarınca tartışmasız bir gerçek olarak kabul edilmektedir.
- Mevcut beslenme şeklimizde fruktozun, yalnız başına tüketilmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle fruktozun insülin direnci ve şeker hastalığına yol açacağı yönündeki iddiaların da yeterli bilimsel kanıtlarla desteklenemediği görülmektedir.
- Kişilerde obezite oluşmasının temel nedeni; vücuda alınan enerji ile harcanan enerji arasındaki dengenin bozulması ve harcanandan daha çok enerji alınmasıdır. Sadece nişasta bazlı şeker değil, şeker olarak adlandırılan tüm maddelerin fazla miktarda tüketimi bu dengeyi bozarak obeziteye yol açmaktadır.
- Gıdaların doğal yapısında bulunan şeker dışında, gıdaya üretim aşamasında eklenen şekerler ile çay şekeri olarak adlandırılan sakarozun toplam günlük alım miktarı, ihtiyaç duyulan günlük enerji miktarının % 10'unu geçmemelidir. Bu nedenle vatandaşlarımızın, günlük gıda ihtiyacını karşılarken sadece fruktoz içeren şekerli gıdalar değil, içinde şeker içeren tüm gıdaların alımında dikkatli olmaları ve fazla tüketimden kaçınmaları büyük önem taşımaktadır.

Bu bilgiler ışığında, kamuoyunda tereddütlere neden olan fruktoz iddialarının bugün itibarı ile yeterli bilimsel zemini olmadığı anlaşılmıştır.

